

Konya Ovası Projesi (KOP)

Konya Ovası Projesi (KOP), bölgenin başta sulama ve temel altyapı ihtiyaçlarının karşılanması, ekonomik kalkınması ve sosyal gelişmesinin hızlandırılmasını hedefleyen, çok sektörlü, sürdürülebilir, insan odaklı ve entegre bir [bölgesel kalkınma projesidir](#).

Kuruluş amacı; KOP Bölgesi'nde proje uygulamalarını yerinde koordine etmek, bölgedeki kalkınmaya yönelik yatırımların ve projelerin gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi suretiyle proje kapsamındaki bölgelerin eylem planı aracılığıyla kalkınmasını hızlandırmak olan Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. İlk kuruluş aşamasında KOP Bölge Kalkınma İdaresi'nin görev alanını, **Aksaray, Karaman, Konya** ve **Niğde** illeri oluşturmakta iken 6 Haziran 2016 tarihli kararname ile **Nevşehir** ve **Yozgat** illeri, 7 Eylül 2016 tarihli kararname ile de **Kırıkkale** ve **Kırşehir** illeri Bakanlar Kurulu Kararı ile görev alanına dahil edilmiştir. Aşağıda Konya Ovası Projesi'nde yer alan illerin haritası gösterilmiştir.

Konya Ovası Projesi (KOP)

Konya Ovası Projesi (KOP), Aksaray, Karaman, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde ve Yozgat illerini kapsamakta olup; sahip olduğu 95.580 km²'lik alanla Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %12,2'sini, nüfusunun ise yaklaşık %5,43'ünü oluşturmaktadır.

Konya Ovası Projesi'nin Amaçları

- Tarımsal yapıda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlayarak sanayi, ticaret, ulaşım ve enerji gibi sektörleri güçlendirmek
- Eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişebilirliği artırmak
- Bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak
- Yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü geliştirmek
- Bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirmek
- Bölge halkının refah düzeyini yükseltmek

KOP Bölgesi Sosyo-Ekonomik Göstergeler çalışması; KOP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından, bölgesel düzeyde veri talebinin yüksekliği göz önünde bulundurularak, bölgedeki kalkınmaya yönelik yatırımların ve planlama politikalarının oluşturulmasına yardımcı olmak için İBBS Düzey 2 ve Düzey 3 bazında KOP illerine ait değişik zamanlarda yayımlanan resmi istatistiklerin bir araya getirilmesi suretiyle oluşturulmuştur.

KOP Bölgesi'nde üç adet Kalkınma Ajansı bulunmaktadır. TR52 Bölgesinde Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA)'nın çalışma alanında KOP illerinden Karaman ve Konya, TR71 Bölgesinde Ahiler Kalkınma Ajansı'nın (AHİKA) çalışma alanında KOP illerinden Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde, TR72 Bölgesinde ise Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın (ORAN) çalışma alanında KOP illerinden Yozgat bulunmaktadır.

KONYA OVASI PROJESİ ve KOP İDARESİ: TARİHSEL SÜRECİ

KOP Bölgesi, tarih öncesi çağlardan günümüze uzanan her dönemde, sosyal ve ekonomik alanda önemli bir merkez olmuş ve çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İnsanlığın kültürel gelişim sürecinde, üretim, beslenme, teknoloji, inanç ve sosyal yaşam unsurlarının yeniden biçimlenme faaliyetleri, başta Çatalhöyük olmak üzere, Bölge'deki kültürel alanlarda hayat bulmuş, bu önemli gelişmeler Bölge'nin İmparatorluğun merkezi olmasına kadar uzanmıştır.

Anadolu Selçuklulari döneminde Bölge, kültür ve sanatta altın çağını yaşamış; devrin ünlü bilginleri, filozofları, şairleri, mutasavvıfları, musikişinasları ve diğere güzel sanatların üstatlarını bir araya getirmiştir.

KOP Bölgesi, Anadolu kurumsal devlet hafızamızın başlangıcı, hükmedilen değil hükmeden, güçlü coğrafyası ve tarihi ile medeniyetimizin mihenk taşlarından biriydi. KOP Bölgesi'nin de içinde yer aldığı Orta Anadolu, Türkiye'nin ilim, irfan, hoşgörü bakımından küresel ölçekte değerler üreten bir coğrafyası, bir hoşgörü, bir gönül havzasıydı. Çağdaş İbn-i Sina, İbn-i Rüşd gibi ilim adamları ile birlikte Selçuklu dönemine ait Hz. Mevlana, Sadreddin-i Konevi, Muhyiddin-i Arabî, Hacı Bektaş-ı Veli, Ahi Evran'ın evrensel niteliklerini hala korumaları ilim irfana verilen önemin göstergesidir. Tarihimizde bu dönem kadar evrensel seviyede üretim yapabildiğimiz bir başka dönem yoktur. Tarih içinde oluşmuş bu önemli kültürel ve sosyal birikimlere sahip olan KOP Bölgesi, günümüzde Kalkınma Bakanlığı'na bağlı merkezi bir teşkilat olarak kurulan KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile yeniden bir entegre kalkınma sürecine girmiştir.

Konya Ovası'na Su Getirme Çalışmaları ve KOP

Konya Ovası'na suyu getirme ile ilgili en kapsamlı çalışma Osmanlı devrinde II. Abdülhamid Han zamanında yapılmıştır. Ülkemizin ilk resmi sulama projesi olan Konya Çumra Sulaması 1907-1914 yılları arasında yapılmış olup, proje ile Beyşehir Gölü suları bir isale kanalıyla Konya Ovası'na nakledilerek 57 000 hektar tarım alanı sulamaya açılmıştır. Bu büyük proje o dönemde dünyanın önde gelen projeleri arasında yer alıyordu. Yapılan projede ana su kaynağı Beyşehir Gölü'dür. Buradan alınan su, isale hattı ve buna bağlı sulama kanalları ve taksim merkezleri ile Konya Ovası'na ulaştırılmıştır. GAP'tan sonra en büyük sulama yatırımı olma özelliğini taşıyan Konya Çumra Projesi kapsamında, Konya'nın su rüyasını gerçekleştirmek için DSİ tarafından uygulanmaya başlanan projelere "Konya Ovaları Projeleri", kısaca "KOP" denilmiştir. KOP çalışmaları 1985 yılında başlamış olup bu dönemde Karaman'ın da Konya'ya bağlı ilçe olması nedeniyle Konya ilinde bulunan ve DSİ yatırımlarını içermekte olan sulama projelerine KOP adı verilmişti. Daha sonra DSİ 4.Bölge görev alanında bulunan Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray illerini de Kapsayacak şekilde genişletilmiş ve projeler bu haliyle yatırım programlarına alınmıştır. Dolayısıyla KOP Bölgesi; DSİ, İl Özel İdareleri ve Halk sulamaları tarafından yapılan bütün sulama projeleri ile hidroelektrik enerji santrallerini ve içme suyu projelerini de kapsar hale gelmiştir. Böylece KOP; 1 100 000 hektar tarım arazisinin sulanacağı 14 adet sulama projesi, 3 adet içme suyu projesi ve 1 adet enerji projesi olmak üzere toplam 18 adet proje demetinden oluşmaktadır. Konya Kapalı Havzası'nda su ve tarım alt yapısının yetersizliği nedeniyle tasarruflu su kullanımı amacıyla önce DPT sonra da Kalkınma Bakanlığı tarafından bir dizi çalışma yapılmış ve bu bölgenin tarımda daha rekabetçi üretim yapmasını temin için tedbirler alınmıştır. KOP Bölgesi'nde geniş katılımlı toplantı yapılarak yerel paydaşların görüşü alınmış ve 2010 yılında taslak bir KOP Tarım Planı ortaya konulmuştur.

Bölgede aynı zamanda arazi toplulaştırması ve basınçlı sulama sistemlerine geçiş için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile birlikte bir program geliştirilmiştir. Küçük ve parçalı arazi yapısı ile sulama sulamanın tarımsal üretimde verimli olmadığı Bölgede, su tasarrufu amaçlı olarak tarım alt

yapısının geliştirilmesi ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması önem taşımaktadır. Fakat bir bölgenin, hele su yetersizliği olan bir bölgenin tek başına tarımla kalkınmasının zor olacağından ve mevcut projeleri farklı kurumların yürütmesi nedeniyle koordinasyon sağlanması gerekliliğinden hareketle bölgedeki proje uygulamalarını koordine edip, izleme ve değerlendirme görevini yürütecek bir yapıya ihtiyaç duyulmuştur.

Bu amaçla; 1989 yılında kurulmuş olan Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi'ne (GAP BKİ) ve Düzey 2 bölgelerinde kurduğumuz 26 Kalkınma Ajansı'na ilaveten; ülkemizin rekabet gücü açısından zayıf kalmış bölgelerinde eylem planları ile öncelikli olarak kamu yatırımlarını planlamak, izlemek, değerlendirmek, koordine etmek ve bölgelerin gelişme potansiyellerine yönelik çalışmaları hızlandırmak üzere 2011 yılında Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (DAP BKİ), Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (DOKAP BKİ) ve Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerini kapsayan Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (KOP BKİ) Kalkınma Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur. Kalkınma İdareleriyle amacımız bölge insanın yaşamını değiştirecek dokunuşlar gerçekleştirmek, kalkınma sürecini bütüncül bir şekilde ele almaktır.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi tarafından, sorumluluk sahası olan Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerinde 2012 yılından bu yana yürütülen saha araştırmaları, sektör analizleri ve farklı düzeylerdeki paydaş görüşmeleri neticesinde hazırlanmış olan KOP Eylem Planı, bölge insanının refah seviyesini ve bölgenin gelişme potansiyelini artıracak, bölge üretimini daha sürdürülebilir ve dengeli hale getirecek tedbirler içermektedir.

KOP Eylem Planı'nın temel amacı bölgede kapsamlı bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu çerçevede tarımsal yapıda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlayarak; sanayi, ticaret, ulaşım, enerji gibi sektörleri güçlendirmek, eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişilebilirliği artırmak, bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak, yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü geliştirmek, bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirmek ve vatandaşlarımızın refah düzeyini yükseltmek temel önceliklerdir.

KOP EYLEM PLANI

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (KOP BKİ); kuruluş kararname ile bölgenin kalkınması yönünde kamu yatırımlarının koordinasyonunu sağlamak, kamu yatırım, proje ve faaliyetleri önceliğinde olmak üzere KOP Eylem Planı'nı hazırlamakla görevlendirilmiştir.

Bu çerçevede KOP BKİ, 2012 yılından itibaren, bir yandan bölgede yapılan tüm kamu yatırımlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve koordinasyonuna yönelik faaliyetler gerçekleştirirken, diğer yandan da Bakanlıklar, Valilikler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları ve bölgedeki tüm aktörler ile KOP Eylem Planı (2014-2018) hazırlık çalışmalarını yürütmüştür.

KOP Eylem Planı 30.12.2014 tarihinde Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanmış ve 30.04.2015 tarihinde Niğde'de gerçekleştirilen KOP Eylem Planı Tanıtım Toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır. Eylem Planı, KOP Bölgesini bütün olarak ele alan entegre bir bölgesel kalkınma planıdır. KOP Eylem Planı kapsamında 5 ana eksen, 26 alt eksen, 92 eylem ve 243 proje paketi öngörülmüştür. Ana eksenler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı
- Ekonomik yapının güçlendirilmesi
- Altyapının geliştirilmesi ve kentleşme
- Beşerî ve sosyal yapının güçlendirilmesi
- Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi

KOP Eylem Planı'nın temel amacı bölgede kapsamlı bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu çerçevede tarımsal yapıda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlayarak; sanayi, ticaret, ulaşım, enerji gibi sektörleri güçlendirmek, eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişilebilirliği artırmak, bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak, yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü geliştirmek, bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirmek ve vatandaşlarımızın refah düzeyini yükseltmek temel önceliklerdir. 2014-2018 yıllarını kapsayan KOP Eylem Planı için toplam 9 Milyar 927 Milyon Türk Lirası kaynak tahsisatı yapılmıştır.

Tehditler: Yetersiz Su Kaynakları, Kuraklık Riski, Göç

KOP Bölgesi sahip olduğu geniş tarım alanlarına karşın yetersiz su kaynaklarına sahiptir. Bölgedeki mevcut su kaynakları ve üretim deseni ile tarımsal yapının sürdürülebilirliği risklidir. Türkiye sulanan alanlarının %17'sinin KOP Bölgesinde yer almasına karşın, ülkemiz kullanılabilir su kaynaklarının ancak % 4'ü bölgede bulunmaktadır. Bölge'nin mevcut sulanan alanlarında kullanılan suyun %60'ı yeraltı suyundan karşılanmaktadır. KOP Bölgesi'nde yeraltı su seviyesi her yıl ortalama olarak 3 mm civarında düşmektedir. Yeraltı sularındaki düşüşlerin devam etmesi halinde, belli bir derinlikten sonra su çekimi ekonomik olmaktan çıkacaktır. Bu durum, mevcut sulanan alanların büyük bir kısmının, ileride sulanamama riskini ortaya çıkarmaktadır.

KOP Bölgesi coğrafi konumu itibarıyla Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir. Bölge, yıllık yağış açısından Türkiye yıllık ortalama yağış kadar yağış almaktadır. Son yıllarda bölgede yaşanan kuraklık, yer altı sularının ekonomik çekilebilirlikten uzaklaşması, bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir.

KOP Bölge Kalkınmasında Gelecek Projeksiyonu

KOP Bölgesi sahip olduğu geniş tarım arazileri, derin tarihi birikimi, sahip olduğu jeopolitik konum, mevcut esnek işgücü yapısı, gelişmiş OSB altyapısı ile ülkemizin yeni cazibe merkezi olabilecek bir bölgesidir. KOP Bölgesi, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan ülkemizin merkezinde yer almakla birlikte yenilenebilir enerji kaynakları varlığı ile geleceğin yeşil enerji üretim merkezlerinden birisi olabilecek potansiyele sahiptir.

Bölgede su kaynaklarının giderek azalması, kuraklık riski tarımsal yapıyı tehdit etmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için fırsatlar içeren sektörlere dönüşümün sağlanması gerekmektedir. Bölgede tarımdan diğer sektörlere dönüşüm yapılırken tarımsal yapıda kendi içinde değişimin yapılması ülke gıda güvenliği açısından zaruret arz etmektedir. Değişime Öncülük Edebilecek Sektörler: Sürdürebilir Etkin Tarım, Ulaştırma ve Yenilenebilir Enerji

Tarım

KOP Bölgesi'nin yaklaşık 3 milyon hektar tarım arazisi varlığı, Türkiye tarım arazisi varlığının %12,4'üne karşılık gelmekte olup; tarım sektörü, Türkiye'nin gıda güvenliğinin teminatı açısından, Bölge'nin mevcut tarımsal yapısının sürdürülebilirliğin sağlanması için, KOP Bölgesi tarımsal yapısında bir değişim ve dönüşümü sağlayacak yeni bir modelin ortaya konulması gerekmektedir. Bu kapsamda; arazi toplulaştırması ve sulama projeleri hayata geçirilerek tarım altyapısı iyileştirilmeli, mevcut suyun tasarruflu kullanılması ve havza dışından (Kızılırmak ve Göksu Nehirlerinden) su transferi imkânları araştırılarak hayata geçirilmeli, bölge'ye has kuru tarım öncelikli ilave tarımsal destekleme programları uygulanmalıdır.

Ulaştırma

Ülkenin doğu-batı ve kuzey-güney karayolu bağlantılarının kesiştiği kavşak noktasında yer alan

KOP Bölgesi, sahip olduğu jeopolitik konumu, yeterli OSB ve KSS sayısı, güçlü sanayi altyapısı ve esnek iş gücü potansiyeli ile batı-doğu arasında bir kalkınma köprüsü ve cazibe merkezi olmaya adaydır.

Bölge'nin sanayide orta yüksek teknolojiye geçiş programlarıyla eşgüdüm içerisinde ulaştırma altyapısının aşğıdaki tespitler doğrultusunda güçlendirilmesi ile tarım, sanayi, turizm ve diğer sektörlerde hareketlilik sağlanabilecektir:

Enerji

Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzındaki payının artırılması, Türkiye'nin enerji arz güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. KOP Bölgesi güneşlenme süresi, yatay yüzeye gelen toplam radyasyon değeri ve kullanılmayan geniş düz arazi varlığıyla, güneş enerjisinden elektrik enerjisi üretiminde ön plana çıkmaya başlamıştır. Konya İli Karapınar İlçesi'nde Bakanlar Kurulu Kararıyla Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi (EİEB) ilan edilmiş olması da büyük bir fırsattır.

KOP Bölgesi'nin sahip olduğu potansiyelleri kullanarak tehditleri fırsatlara çevirerek ülkemizin yeni cazibe merkezi haline getirilmesi mümkündür. Bu amaçla bölgede topyekün bir yapısal dönüşüm programının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Kalkınmış bir KOP Bölgesi Türkiye'nin 2023 ve 2071 yılı hedeflerine önemli katkılar sağlayabilecektir.

kaynak: kop.gov.tr